

Yderligere rejstes i flere indlæg spørgsmålet om USAs adkomst til Guantanamo-basen, som udgjorde en trussel mod Cubas selvstændighed.

Fra *sovjetisk* side berørtes også base-spørgsmålene i Europa, og der henvistes i denne forbindelse til, at de europæiske kommunistpartier, der deltog i Karlový Vary-konferencen i april 1967, var kommet til det resultat, at fjernelsen af alle fremmede baser var et vigtigt skridt hen imod normalisering af den internationale situation og til opretholdelse af freden i Europa og i verden.

I et *polsk* indlæg søgtes det påvist, at oprettelse af baser i områder, der ikke var uafhængige, ville indstille hele områdets økonomi på basens tilstedeværelse. Der ville ikke ske en udvikling af områdets landbrug og industri ud over basens behov. Der sigtedes hermed til Aden, som under 22. generalforsamling blev optaget i De Forenede Nationer som selvstændig stat under navnet Sydyemen.

Philippinernes repræsentant tog afstand fra de østlige teser ved at udtale, at nedlæggelsen af udenlandske baser måtte anskues i sammenhæng med spørgsmålet om almindelig og fuldstændig nedrustning. Det var en suveræn stats ret selv at bestemme, om en udenlandsk base skulle nedlægges eller opretholdes, og den pågældende stat måtte være den nærmeste til at afgøre, hvad der krævedes til sikring af dens nationale sikkerhed.

Drøftelserne resulterede i, at Den forenede arabiske Republik, Indien og Jugoslavien fremsatte et resolutionsforslag, der blot indeholdt en opfordring til 18-magts udvalget i Genève om at genoptage dets overvejelser af spørgsmålet om fjernelse af militære baser og om at afgive en fremskridtsrapport til FN's 23. generalforsamling.

Resolutionsforslaget blev den 18. december 1967 i 1. udvalg vedtaget med stemmetallene 86-0-11. Plenarforsamlingen vedtog den 19. december 1967 1. udvalgs resolution (res. 2344) med 105 stemmer for, ingen imod, medens 13 afstod (Cuba, Frankrig, Gabon, Haiti, Kina, Malawi, Malta, Nigeria, Portugal, Sydafrika, Thailand, Uruguay og USA).

1. udvalgs beretning: A/7022.

Fredelig udnyttelse af verdensrummet.

(Dagsordenens punkt 32).

I. Indledning.

Debatten i 1. udvalg vedrørende ovennævnte dagsordenpunkt fandt sted i dagene 17., 19. og 20. oktober 1967. Til brug for drøftelserne havde 1. udvalg forinden modtaget det særlige rumudvalgs beretning indeholdende de tre underudvalgs konklusioner og anbefalinger. Det videnskabelige og tekniske underudvalg havde således vedtaget visse anbefalinger vedrørende udveksling af oplysninger, støtte til internationale programmer, internationale sonderaketafaciliteter samt uddannelse og oplæring. For så vidt angik spørgsmål om at udarbejde en definition af det ydre rum havde underudvalget måttet konstatere, at det ikke for tiden var muligt at finde frem til videnskabelige eller tekniske kriterier, der tillod en præcis og varig afgrænsning af det ydre rum.

Af det juridiske underudvalgs konklusioner fremgik bl. a., at der herskede enighed på enkelte punkter vedrørende traktatudkastene om ansvar for skade forvoldt af genstande opsendt i det ydre rum og om bistand til og hjemsendelse af astronauter og rumskibe. Det samlede udvalg udtrykte håbet om fortsatte fremskridt på dette område.

Udvalget endosserede endvidere beretningen fra arbejdsgruppen til undersøgelse af navigationssatellitesystemer, som trådte sammen første gang i juli 1967. Gruppen var bl. a. af den opfattelse, at selv om der ikke for tiden var behov for sådanne satellitter, ville behovet sandsynligvis blive aktuelt i en ikke fjern fremtid.

II. Debatten.

Selve debatten formede sig stort set som saglige og upolitiske redegørelser for de forskellige landes tekniske og videnskabelige fremskridt med hensyn til udforskningen af det ydre rum samt for disse landes bidrag til det internationale samarbejde på dette område. Talerne koncentrerede sig i særdeleshed om de to seneste markante begivenheder inden for rum-æraens første tiår, nemlig dels ikrafttrædelsen den 10. oktober 1967 af traktaten om principper for staters virksomhed ved udforskning og udnyttelse af det ydre rum, herunder månen og andre himmellegemer, der nu har fået tilslutning